

Mønsterpraksis for godt helsespråk

Erlend Hem, Magne Nylenna, red.

Helsespråk

Oslo: Det norske medicinske Selskab, 2021
223 s.

ISBN 978-82-92871-77-5

Gratis tilgjengelig: <https://www.michaeljournal.no/journal/1000/26>

Michael 2021; 18: 511–3.

For en fagspråkforsker er en hel bok viet til norsk fagspråk en skikkelig godbit. I boken *Helsespråk* har 25 forfattere skrevet om hvordan styrke bruken av et godt, norsk helsespråk i faglige sammenhenger.

Selv har jeg aldri forsket direkte på helsespråk, men har ufrivillig kommunisert om helse daglig de siste 18 månedene som pårørende til en alvorlig kreftsyk datter. Mange av problemstillingene som tas opp i kapitlene i boken er derfor gjenkjennbare fra vår vandring fra fastlegen til kreftlegen, samtaler med kreft- og strålesykepleiere, gynekologer, kirurger, anestesileger, hjemmesykepleiere, radiologer, bioingeniører og NAV, for å nevne noen. Læringskurven i medisinske begreper og faguttrykk har vært bratt, og innkallingsbrevene til ulike sykehusavdelinger har vært mange.

Innholdet

Som Hem og Nylenna slår fast i introduksjonskapitlet, omfatter helsespråk all helsefaglig kommunikasjon som foregår mellom helsepersonell, pasienter, pårørende og publikum. I kapittel to definerer Gilstad helsespråk som

«språklig kommunikasjon i tale, skrift eller tegn om helse og sykdom i en helsefaglig sammenheng» (s. 17). Dette er en bred definisjon som omfatter kommunikasjon mellom mange grupperinger. Denne bredden reflekteres da også i alle temaene som tas opp i de 23 kapitlene i boken. Temaene spenner fra hva helsespråk er, hvordan faguttrykkene har blitt dannet historisk, men også hvordan termer og begreper fortsatt stadig endres. Videre diskuteres hvorfor det er viktig å utvikle og ivareta et norsk helsespråk. Ulike aktører som leder an spennende arbeid med blant annet terminologiutvikling og begrepsharmonisering presenteres, slik som *Gruppe for norsk medisinsk fagspråk*. Passet fra engelsk, som er stort innen helsefagene, er ett tema som tas opp. I boken presenteres også flere nasjonale helsespråklige og terminologiske prosjekter, slik som arbeidet med terminologi i allmennleksikon, tiltak for sykepleiere med norsk som andrespråk, standardisering av sykepleieterminologi, medisinske ordbøker og ordlister. Mot slutten av boken diskuteres behovet for et klarere helsespråk og pågående arbeid for å fremme klarspråk i innkallingsbrev, på sykehus og i NAV. Som et eksempel på mønsterpraksis presenteres så arbeidet med juridisk klarspråk før klarspråkdelen avslutter boken med ti teser om klart språk.

Lettlest og lett tilgjengelig

Engasjementet skinner igjennom i tekstene i boken. Relativt korte kapitler gjør boken lettlest og innholdet lett tilgjengelig. Det at boken tar opp såpass mange temaer understreker imidlertid hvor komplisert det er å skulle jobbe med fagspråk og klarspråk. Helsefaget omfatter mange ulike institusjoner og aktører, og det vil være stor variasjon i hvor mye kunnskap den enkelte har på området det skal kommuniseres på. Akkurat derfor savner jeg kanskje et kapittel som går spesifikt inn på hvordan ulike kommunikasjonssituasjoner krever at språket og terminologien tilpasses alt etter hvem en kommuniserer med, for eksempel spesialist—spesialist, spesialist—kommende spesialist eller spesialist—pasient, slik dette er beskrevet i fagspråklitteraturen. En slik gjennomgang ville gitt et godt rammeverk til å få enda tydeligere fram det som indirekte diskuteres i Stokke og Våges kapittel om pasientvennlig helseterminologi.

Anbefales varmt

Samlet vil jeg si at boken presenterer et godt grunnlag for å utvikle en mønsterpraksis for hvordan ivareta og videreutvikle et godt helsespråk. Boken er derfor et viktig bidrag for å styrke norsk fagspråk innen helsefag.

Boken anbefales varmt til alle som har en arbeidshverdag hvor helsefaglig kommunikasjon er viktig, og spesielt studenter vil ha nytte av å lese

boken. Andre som jobber med fagkommunikasjon, vil også finne inspirasjon til hvordan jobbe i og på tvers av fagfellesskap for å styrke sin egen fagkommunikasjon, siden rådene og arbeidsmetodene godt lar seg overføre.

Marita Kristiansen
marita.kristiansen@uib.no

Marita Kristiansen er forsker ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier ved Universitetet i Bergen